

■ УДК 477.3.(44)

С. В. Виткалов, кандидат мистецтвознавства, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

ФЕСТИВАЛЬНИЙ РУХ ЯК КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН СУЧАСНОСТІ: АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНОГО ВЕКТОРА

Розглядаються причини посилення інтересу до сфери культури в сучасних умовах, зокрема й до фестивальних заходів, що організуються на Рівненщині, виявляються їх культурний ефект, призначення і роль фестивального руху загалом у структурі культурно-дозвілєвої діяльності в сучасній Україні. Наведено окремі порівняльні характеристики фестивалів, організованих у різних регіонах країни, та виявлено їх відмінності.

Ключові слова: *фестивальний рух, регіональна культурна практика, культурна політика, ціннісні орієнтації учасників.*

С. В. Виткалов, кандидат искусствоведения, доцент, Ровенский государственный гуманитарный университет, г. Ровно

ФЕСТИВАЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ КАК КУЛЬТУРНЫЙ ФЕНОМЕН СОВРЕМЕННОСТИ: АНАЛИЗ РЕГИОНАЛЬНОГО ВЕКТОРА

Рассматриваются причины повышения интереса к сфере культуры в современных условиях, в частности, и к фестивальным мероприятиям, которые организуются в Ровенской области, выявляются их культурный эффект, назначение и роль фестивального движения в системе культурно-досуговой деятельности современной Украины. Представлено отдельные сравнительные характеристики фестивалей, организованных в других регионах Украины, и выявлены их качественные характеристики.

Ключевые слова: *фестивальное движение, региональная культурная практика, культурная политика, ценностные ориентации участников.*

S. V. Vytkalov, Candidate of Art Criticism, Associate Professor, Rivne State Humanitarian University, Rivne

FESTIVAL MOVEMENT AS A CULTURAL PHENOMENON OF OUR AGE: AN ATTEMPT TO ANALYZE THE REGIONAL VECTOR

The author considers the reasons of a growing interest to the field of culture in the present context, including the festival events, organized in the Rivne region, unfolds their cultural effect, the role and significance of the festival movement in the system of cultural and leisure activities of modern Ukraine. The paper demonstrates some comparative characteristics of the festivals organized in other regions of Ukraine and reveals their differences.

Key words: *festival movement, regional cultural practices, cultural policy, the value system of participants.*

Постановка проблеми. Національно-культурні зрушення, що розпочалися в Україні після історичного Акту проголошення державної незалежності, зумовили численні зміни в усіх сферах життя, зокрема культурній. Причини цього: означена сфера відіграє значну роль у житті людини,

оскільки пов'язана з тими речами, які мають для неї важливе значення — відпочинок та його тематичне наповнення, дозвілля, система позакласної діяльності дітей, святково-обрядова культурна практика тощо; культурна сфера є важливою представницькою формою України на міжнародній арені; за допомогою цієї сфери держава може вирішувати чимало питань, пов'язаних із самим фактом існування держави, що виявляється у створенні систем якісної художньої освіти та підвищення кваліфікації працівників, відповідальних за духовне наповнення вільного часу широкого загалу; із сферою культури безпосередньо пов'язана система «духовного супроводу» багатьох заходів, що реалізуються державою і спрямовані на її зміцнення. Є й інші фактори, які засвідчують важливість цієї сфери в сучасних умовах і необхідність її підтримки. Для цього, як і для успішного функціонування будь-якого державного механізму, потрібні кілька чинників: чітко визначений напрям руху, професійно підготовлені кадри, здатні працювати в нових умовах; матеріально-технічне забезпечення функціонування системи та методична підтримка всього того, що реалізується у сфері.

Розглянемо фестивальний рух як складову культурно-мистецького простору, що має достатньо широке представництво, цікаву і, почасти, складну історію розвитку, утім — чимало здобутків, проаналізувавши які можна скласти відносно повне уявлення про це явище та його роль у культурному просторі України, спрогнозувати подальші тенденції його розгортання.

Мета статті — продемонструвати на прикладі Рівненщини, залучаючи в разі потреби і всеукраїнський контекст, роль фестивальних заходів у загальній системі культурного обслуговування населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на, здавалося б, беззаперечні переваги фестивального руху, фахових досліджень цього феномену обмаль, зокрема коли йдеться про його регіональний рівень. Серед спеціальної літератури, присвяченої означеній проблематиці, наведемо декілька власних монографій [4–5], статті з регіональною культурно-мистецькою проблематики [3], в яких тією чи іншою мірою порушено ці питання, а також різноманітні розвідки стосовно сутності понять [2]. Акцентуємо й на здійсненому контент-аналізові статей деяких наукових збірників [1; 15], що друкуються на базі кафедр культурології і музеєзнавства та історії України Рівненського державного гуманітарного університету, у яких є чимало матеріалу з означеної проблематики. Можна згадати й нещодавно захищену дисертацію з цієї проблематики [9]. Про фестиваль як культурний феномен йдеться в багатьох публіцистичних розвідках, підготовлених як реакція на той чи інший захід, організований у будь-якому регіоні країни. Утім, зазначена проблематика має ґрунтовну джерельну базу: численні програми, сценарії, тематичні плани, протоколи засідань журі, буклети, фінансові рахунки тощо. Важливіми також є періодика, переглянута нами [13] й інформаційні звіти, які щорічно готує Національна Публічна Бібліотека України [16]. Серед інших — культурологічний альманах «Народна творчість Рівненщини», що друкується на замовлення обласної ради КЗ «Рівненський обласний центр народної творчості»; різно-

манітні статистичні матеріали місцевого рівня [14], на основі яких можна виявити тенденції розвитку фестивального руху в регіоні; аналогічні матеріали всеукраїнського рівня [12; 16]. Чимало корисної інформації отримано від безпосереднього спілкування з учасниками та глядачами згаданих або відвіданих заходів.

Отже, аналіз спеціальної літератури, джерельної бази, практики організації фестивальних заходів у регіонах засвідчив, що ця проблема, хоча і є предметом спеціального розгляду, потребує ґрунтовнішого дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для багатьох людей саме фестивалі стають особливою частиною світогляду, надають змоги задовольнити естетичні, рекреаційні, гносеологічні потреби. Популярність фестивалів нині зумовлена передусім тим, що на периферійному рівні (село, райцентр, маленькі містечка) люди практично не отримують необхідних культурних благ, оскільки радянська система централізованого культурного обслуговування припинила своє існування, бракує вільних коштів, необхідних для поїздки до культурних центрів із цією метою. Тому людина, зважаючи на зростання соціального напруження, численні фінансові проблеми, які породжують ще безліч інших локальних, змушена шукати розради. Фестиваль нині є справді «штучним заміником свята» [8], оскільки привносить у буденність елементи радості, відпочинку, новизни тощо. Крім того, основою фестивалів є змагальницька складова, яка надає змоги спробувати себе в іншій формі чи ролі, оскільки ці заходи проводяться переважно на мистецькій (народно-інструментальній, вокально-хоровій, хореографічній тощо) основі. Тому на регіональному рівні набувають популярності заходи з чітко вираженою місцевою складовою, тобто саме тим, що характерне для того чи іншого регіону. Передусім це — презентація найпопулярніших мистецьких форм в образотворенні, музиці, або демонстрація національної кухні в усіх її видах, репрезентація обрядової практики. Те саме стосується і танцювальної культури, декоративно-ужиткового мистецтва. Подібні фестивальні заходи набувають, зазвичай, популярності в багатьох країнах, зокрема Україні, і стимулюють приїзд гостей, яким не байдужий етномистецький, чи, ширше, — етнокультурний елемент.

Ще однією характерною ознакою сучасного фестивального руху є те, що організатором цього руху є не держава (державні фестивалі мають дещо інше забарвлення й організуються з метою пропаганди глобальніших ідей), а ентузіасти чи фанати цієї справи. Саме тому сучасним заходам характерна тематична різноманітність, зумовлена культурним рівнем, досвідом, фінансовими можливостями, навичками менеджменту і маркетингу організаторів. Серед сучасних відмінностей цього руху є і те, що національно-культурні процеси, розпочаті в 1991 р., значно стимулювали інтерес до національно-культурної складової. Свідчення цього — вихід друком значної кількості не зовсім професійно підготовленої з точки зору науки літератури, яка є цінним джерелом вивчення фестивального руху. Тому нині в регіонах проводиться чимало фестивалів, провідна мета яких — національна культурна спадщина в усьому її розмаїтті, яка зацікавлює членів цього соціуму,

оскільки з нею хоча б частково ознайомлені майже всі учасники і глядачі, тим більше, коли йдеться про те, що стосується кожного: національну історію, народні звичаї, довілля, дитяче дозвілля тощо. Отже, акцентуючи на близьких для населення поняттях, організатори передбачають і відповідний успіх. Якщо розглянути проблему ширше, то можна відзначити, що подібні заходи вирішують і чимало політичних чи політико-культурних (культурно-мистецьких) завдань, або інших: налагодження тісних контактів між окремими етносами; ознайомлення з культурною спадщиною інших народів; розуміння того, що незалежно від кольору шкіри, достатку та багатьох інших відмінностей, притаманних кожному, переважно більшість людей хвилюють ті самі речі: мир, щастя, спокій, добробут.

І в цьому полягає головна заслуга фестивального руху, який активно розвивається на регіональному рівні. Саме засобами культури можна досягти значно вищих результатів, ніж за допомогою зброї чи будь-яких інших насильницьких заходів. Та й світу кожен народ, при всіх його національно-політичних, расових ознаках, цікавий власним культурним розмаїттям.

Утім, не лише фестивалі народознавчого, краєзнавчого спрямувань популярні в регіонах. Нині в Україні, попри означені вище негативні чинники, чимало людей цікавляться проблемами високого мистецтва, зокрема органного, джазового, високої моди тощо. Природно, ці заходи не є масовими, оскільки їх організація та сприйняття передбачають специфічну підготовку учасників і глядачів. Однак їх проведення засвідчує факт того, що в Україні є значна кількість людей, котрі знайшли у своєму житті місце для високої художньої освіти, активних форм дозвілля, вишуканого відпочинку, вузького кола спілкування та інших відмінностей, що характеризують подібні заходи. Наприклад, «Міжнародні літні музичні вечори», які тривалий час організовує в Києві Інститут музики ім. Р. Глієра [7]. Цей захід відзначається змагальністю: відбувається немало конкурсних виступів проходить низка конкурсних виступів представників кафедр джазової музики. У регіонах подібних заходів також чимало: «Мельпомена Таврії» — у Херсоні, «Art Jazz Cooperation» — у Луцьку і Рівному, «Блага вість Пересопниці» — у Рівному, «Лесені джерела» — у Луцьку та Новоград-Волинському тощо, однак принцип для всіх один. Регіон обирає свою найвдалішу форму, яка тривалий час апробується на його культурній практиці, й активно експлуатує її за допомогою фестивалів.

Безсумнівно, така система організації культурно-дозвілєвої чи музично-театральної професійної складової значно змінює систему цінностей місцевого населення: виникає інше ставлення до національної історії, народних звичаїв, нематеріальної духовної спадщини й, власне, своєї ролі в цьому процесові та культурному просторі. Змінюються самі учасники. Оскільки майже повна відсутність системи підвищення кваліфікації через брак коштів чи загальнофінансовий чинник надає митцям чи не найкращої можливості обмінятися власними методиками, багатьма професійними навичками. У цьому аспекті роль фестивального руху складно переоцінити. Те саме стосується і дитячих фестивалів, наприклад, «Котилася торба...», де діти, демонструючи народні ігри, форми проведення дозвілля, одягу тощо,

водночас долучаються до чужої їм культурної практики, розуміючи, що в ній є також чимало спільного, вартого уваги. Ігрові моменти, типу футбольних (чи будь-яких інших) матчів і перемога або поразка в них (факт участі), запам'ятовуються назавжди, стимулюють продовження творчих контактів і безлічі інших речей, які майже неможливо реалізувати за допомогою лише вербальних засобів. І в цьому сенсі такі заходи мають значно набагато більший культурний ефект, ніж будь-які інші вербальні. Представники органів державної влади, закономірно, починають більше піклуватися всім тим, за що безпосередньо відповідають, активніше шукають організаторів чи налагоджують систему їх підготовки. Це не всі позитивні зміни, які виникають після проведення фестивалів. Тому думка відомого польського соціолога про те, що фестиваль «є штучним заміником свята» [8], на наше переконання, в сучасних умовах поступово трансформується. Принаймні заходи, що організуються в регіоні, є справді святом і стимулюють до пошуку не лише нових форм виявлення культурно-мистецької ініціативи, але й змінюють людей, у чому і полягає надзвичайно важлива роль фестивалів.

Рівненщина має розвинене культурно-мистецьке життя, зокрема фестивальний рух, під час проведення якого чимало окреслених вище питань реалізуються повною мірою. Фестивалі сформували в регіоні своєрідний календар новітніх українських свят або «фестивальне коло» [4, с. 278]. Деякі з них проводяться за певними річними циклами, уже стали традиційними міжнародні фестивалі з яскраво вираженою фольклорною чи ширше — народознавчою основою — («Коляда»). Заходи, проведені впродовж 17 років, є свідченням не лише професійної організації цих комплексних видовищ із залученням художніх колективів багатьох країн світу (в останньому, наприклад, узяли участь представники 14 країн), але й популярності зазначеної форми серед місцевого населення і значення народознавчого чинника в культурній практиці регіону й діяльності його керівників.

Фестиваль пісенно-музичного мистецтва «Різдвяні піснеспіви» (XIII — у 2016 р.) відбувається на різних майданчиках із презентацією відповідного репертуару. Це можна сказати й про аналогічний фестиваль «Древлянські джерела», що спонукає приїздити до м. Рівне художні колективи етнографічного спрямування з країн далекого зарубіжжя і якісно вирізняє Рівненщину серед областей, де масова культура активно усуває з побуту етнічний вектор розвитку, нівелюючи форми поведінки, одягу і відпочинку населення загалом. Так, X міжнародний молодіжний фестиваль традиційної народної культури «Древлянські джерела», що відбувся 21–25 серпня 2013 р. (проводиться раз на 3 роки) за участі художніх колективів із Латвії, Польщі, Словаччини, Сенегалу, Туреччини, Чехії, Хорватії, Венесуели, засвідчив посилення інтересу до народної художньої спадщини. Урочистим парадом із музикою й танцями проходили колективи вулицями міста та створювали незабутню феєрію радісного свята.

Подібні завдання ставить перед собою й організаційний комітет Всеукраїнського фестивалю-конкурсу молодих виконавців української народної музики «З народного джерела», надаючи змоги інструменталістам

із західноукраїнських теренів змагатися з представниками не менше оригінальних музичних інтерпретацій півдня чи Сходу України [11, с. 6].

Висновки. Стратегічною метою організації таких заходів, є, як бачимо, активізація рівня культурного обслуговування населення. Тому кількість масових культурно-мистецьких заходів, проведених упродовж останніх років, збільшується і становить 100–120 щорічно. І хоча сучасна економічна криза значно вплинула на кількість та якість, тенденція щодо використання їх потенціалу як важливого чинника формування ціннісних орієнтацій, громадянської позиції населення, зокрема молоді, не зазнала змін. І саме це дозволяє сподіватися, що реформа місцевого самоврядування, розпочата в Україні, лише структурує цей процес, стимулюватиме підвищення зацікавленості органів місцевої влади до пошуку талановитих організаторів у культурній сфері, здатних акумулювати духовну енергію місцевого населення на власне зростання.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» кафедри культурології РДГУ. Вип. 10–15. — Рівне : РДГУ, 2010–2015.
2. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни та поняття : енциклопедичне видання у 2-х тт. Т. 2 (М-Я) / С. Д. Безклубенко. — Київ : НАМУ, 2011. — 255 с.; Бугай С. М. Регіональна політика в Україні: термінологічна невизначеність та загальні проблеми становлення / С. М. Бугай, Е. В. Щепанський // Університетські наук. зап. — Хмельницький, 2005. — № 4 (16). — С. 300–307.
3. Виткалов С. «Art Jazz Cooperation» як форма відродження традицій джазового виконавства: культурно-мистецький аспект / С. Виткалов // Вісн. Маріупол. держ. ун-ту, серія: Філософія. Культурологія. Соціологія. — 2014. — № 7. — С. 60–65; Виткалов С. Фестиваль мистецтв як форма патріотичного виховання в умовах інокультурної та військової експансії / С. Виткалов // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 20, у 2-х тт. Т. 1. — Рівне : РДГУ, 2014. — С. 162–165 та ін.
4. Виткалов С. Культурно-мистецька Україна в регіональних вимірах : монографія / С. Виткалов. — Рівне : М. Дятлик, 2014. — 362 с.
5. Виткалов С. Рівненщина: культурно-мистецький потенціал в парадигмах сучасності : монографія / С. Виткалов. — Рівне : ПП ДМ, 2012. — 416 с.
6. Виткалов С. Фестивальна практика Рівненщини як культурний феномен доби / С. Виткалов // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зап. РДГУ. — Рівне : РДГУ, 2011. Вип. 17 : у 2-х тт. Т. 1. — С. 92–98; Виткалов С. Регіональна культурно-мистецька спадщина як предмет наукового осмислення / С. Виткалов // Острозький краєзнавчий зб. Вип. 6. — Острог, 2013. — С. 233–239; Виткалов С. Сфера регіональної культури: теоретико-прикладні питання / С. Виткалов // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 19, у 2-х тт. Т. 2. — Рівне : РДГУ, 2013. — С. 244–249; Виткалов С. Сучасні

- аспекти дослідження та побутування «серпанкового ткацтва» / С. Виткалов // *Матеріали до української етнології*. — 2015. — Вип. 14 (17). — С. 52–57.
7. Давидовський К. Ю. Мистецькі проекти — Міжнародний фестиваль «Київські літні музичні вечори» та «Міжнародна літня музична академія» — у культурно-мистецькому середовищі Києва 2000–2010 рр. / К. Ю. Давидовський // *Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» кафедри культурології РДГУ*. Вип. 10, у 2 тт. Т. 2. — Рівне : РДГУ, 2010. — С. 135–140.
 8. Жигульський К. Праздник и культура / К. Жигульський: пер. с польск. — М. : Прогресс, 1985. — 382 с.
 9. Зуев С. П. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю : дис. ... канд. мистецтвознавства / С. П. Зуев. — Харків : ХДАК, 2007. — 207 с.
 10. «На хвилях Світязю»: програми міжнародних фестивалів студентської естрадної пісні, проведений у смт. Світязь Волинської області у липні 2011–2012 рр.; «Древлянські джерела»: Програма // Поточний архів Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому за 2013 р. — Рівне, 2014; «Золотий лелека»: програми XVI–XVIII Міжнародних фестивалів дитячої творчості, проведених у ДОЦ «Космос» Миколаївської обл. 2013–2015 рр. // Приватний архів автора.
 11. Поточний архів управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому за 2013 р. — Рівне, 2014.
 12. Реалізація державної політики в галузі культури. Аналітичний звіт Міністерства культури та туризму України за 2012 рік. — Київ : НАКККіМ, 2013. — 255 с. та за наступні роки.
 13. «Рівне вечірне», «7 днів», «Волинь», «Вісті Рівненщини», «ОГО», «Правда Рівненська», «Рівне-експрес», «ЄВРО-СМІ», «Вісник+К», «Віче» (Луцьк), «Сарненські новини», «Високий замок» (Львів), літературно-мистецькі часописи «Погорина», «Мистецькі грані», а також Новини краєзнавчої літератури. Поточний бібліографічний покажчик за 2010–2014 рр. — Рівне : ОУНБ, 2011–2015 рр.
 14. Статистичний аналіз діяльності установ культури і мистецтв Рівненської області за 2012 р. — Рівне, 2013. — 25 с. та за наступні роки.
 15. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 16–21. — Рівне : РДГУ, 2010–2015 рр.; Актуальні питання вітчизняної і всесвітньої історії: наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 5–23. — Рівне : РДГУ, 2006–2014.
 16. Хроніка культурного життя України: оглядова довід. за матеріалами преси та неопублікованими док. Вип. 1–12. — Київ : НПУ, 2008–2012.

References

1. Aktualni pytannia kulturolohii : alm. nauk. t-va «Afina» kafedry kulturolohii RDHU. Vyp. 10–15. — Rivne : RDHU, 2010–2015.
2. Bezklubenko S. D. Mystetstvo: terminy ta poniattia : entsyklopedychnе vydannia u 2-kh tt. T.2 (M-Ya) / S. D. Bezklubenko. — Kyiv : NAMU, 2011. — 255 s.; Buhai S. M. Rehionalna polityka v Ukraini: terminolohichna nevyznachenist ta

- zahalni problemy stanovlennia / S. M. Buhai, E. V. Shechepanskyi // *Universytetski nauk. zap.* — Khmelnytskyi, 2005. — № 4 (16). — S. 300–307.
3. Vytkalov S. «Art Jazz Cooperation» yak forma vidrodzhennia tradytsii dzhazovoho vykonavstva: kulturno-mystetskyi aspekt / S. Vytkalov // *Visn. Mariupol. derzh. un-tu, seriia: Filosofiia. Kulturolohiia. Sotsiologiia.* — 2014. — № 7. — S. 60–65; Vytkalov S. Festyval mystetstv yak forma patriotynoho vykhovannia v umovakh inokulturnoi ta viiskovoi ekspansii / S. Vytkalov // *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zap. Rivnen. derzh. humanit. un-tu. Vyp. 20, u 2-kh tt. T.1.* — Rivne : RDHU, 2014. — S. 162–165 ta in.
 4. Vytkalov S. Kulturno-mystetska Ukraina v rehionalnykh vymirakh : monohrafiia / S. Vytkalov. — Rivne : M. Diatlyk, 2014. — 362 s.
 5. Vytkalov S. Rivnenshchyna: kulturno-mystetskyi potentsial v paradyhmakh suchasnosti : monohrafiia / S. Vytkalov. — Rivne : PP DM, 2012. — 416 s.
 6. Vytkalov S. Festyvalna praktyka Rivnenshchyny yak kulturnyi fenomen doby / S. Vytkalov // *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zap. RDHU.* — Rivne : RDHU, 2011. Vyp. 17 : u 2-kh tt. T.1. — S. 92–98; Vytkalov S. Rehionalna kulturno-mystetska spadshchyna yak predmet naukovoho osmyslennia / S. Vytkalov // *Ostrozkyi kraieznavchyi zb. Vyp. 6.* — Ostroh, 2013. — S. 233–239; Vytkalov S. Sfera rehionalnoi kultury: teoretyko-prykladni pytannia / S. Vytkalov // *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku : nauk. zap. Rivnen. derzh. humanit. un-tu. Vyp. 19, u 2-kh tt. T.2.* — Rivne : RDHU, 2013. — S. 244–249; Vytkalov S. Suchasni aspekty doslidzhennia ta pobutuvannia «serpankovoho tkatstva» / S. Vytkalov // *Materialy do ukrainskoi etnologii.* — 2015. — Vyp. 14 (17). — S. 52–57.
 7. Davydovskiy K. Yu. Mystetski proekty — Mizhnarodnyi festyval «Kyivski litni muzychni vechory» ta «Mizhnarodna litnia muzychna akademiia» — u kulturno-mystetskomu seredovyshchi Kyieva 2000–2010 rr. / K. Yu. Davydovskiy // *Aktualni pytannia kulturolohiï : alm. nauk. t-va «Afina» kafedry kulturolohiï RDHU. Vyp. 10, u 2 tt. T. 2.* — Rivne : RDHU, 2010. — S. 135–140.
 8. Zhigulskiy K. Prazdnik i kultura / K. Zhigulskiy: per. s polsk. — M. : Progress. 1985. — 382 s.
 9. Zuev S. P. Suchasnyi kulturnyi prostir ta semiotyka muzychnoho festyvaliu : dys. ... kand. mystetstvovnavstva / S. P. Zuev. — Kharkiv : KhDAK, 2007. — 207 s.
 10. «Na khvyliakh Svitiazïu»: prohramy mizhnarodnykh festyvaliv studentskoi estradnoi pisi, provedenyi u smt. Svitiaz Volynskoi oblasti u lypni 2011–2012 rr.; «Drevlianski dherela»: Prohrama // *Potochnyi arkhiv Upravlinnia kultury i turyzmu Rivnenskoho miskvykonkomu za 2013 r.* — Rivne, 2014; «Zoloty leleka»: prohramy XVI–XVIII Mizhnarodnykh festyvaliv dytiachoi tvorchosti, provedenykh u DOTs «Kosmos» Mykolaivskoi obl. 2013–2015 rr. // *Pryvatnyi arkhiv avtora.*
 11. *Potochnyi arkhiv upravlinnia kultury i turyzmu Rivnenskoho miskvykonkomu za 2013 r.* — Rivne, 2014.
 12. Realizatsiia derzhavnoi polityky v haluzi kultury. Analitychnyi zvit Ministerstva kultury ta turyzmu Ukrainy za 2012 rik. — Kyiv : NAKKKim, 2013. — 255 s. ta za nastupni roky.
 13. «Rivne vechirnie», «7 dnyv», «Volyn», «Visti Rivnenshchyny», «OHO», «Pravda Rivnenska», «Rivne-ekspres», «EVRO-SMY», «Visnyk+K», «Viche» (Lutsk),

- «Sarnenski novyny», «Vysokyi zamok» (Lviv), literaturno-mystetski chasopysy «Pohoryna», «Mystetski hrani», a takozh Novyny kraieznavchoi literatury. Potochnyi bibliohrafichnyi pokazhchyk za 2010–2014 rr. — Rivne : OUNB, 2011–2015 rr.
14. Statystychnyi analiz diialnosti ustanov kultury i mystetstv Rivnenskoï oblasti za 2012 r. — Rivne, 2013. — 25 s. ta za nastupni roky.
 15. Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku : nauk. zap. Rivnen. derzh. humanit. un-tu. Vyp. 16–21. — Rivne : RDHU, 2010–2015 rr.; Aktualni pytannia vitchyznianoï i vsesvitnoï istorii: nauk. zap. Rivnen. derzh humanit. un-tu. Vyp. 5–23. — Rivne : RDHU, 2006–2014.
 16. Khronika kulturnoho zhyttia Ukrainy: ohliadova dovid. za materialamy presy ta neopublikovanymy dok. Vyp. 1–12. — Kyiv : NPBU, 2008–2012.

■ UDC 477.3.(44)

FESTIVAL MOVEMENT AS A CULTURAL PHENOMENON OF OUR AGE: AN ATTEMPT TO ANALYZE THE REGIONAL VECTOR

Vytkalov S. V., Candidate of Art Criticism, Associate Professor, Department of Cultural Studies and Museology of the Rivne State Humanitarian University, Rivne, sergiy_vsv@ukr.net

The aim of the article is to consider the role and significance of the festival movement in the cultural system of Ukraine.

Research methodology. The study investigates this issue by examining the regulatory documents, literature review, and regional references. An analysis was conducted proceeding from the communication with the participants of the festival events organized in the Rivne region.

Results. The study shows that regional festivals are of great concern in the cultural services among the local population, making changes in the value formation, which is based on local cultural traditions. The region has created a specific festival circle that catches the interest of different social and demographic groups. The author has demonstrated that these events are aimed at promoting national historical and cultural heritage. The events with a distinct local flavour have gained in popularity. The analysis of the data clearly indicates what precisely is typical to a particular region — e.g. the presentation of the most popular art forms, music or cuisine in all its ranges or representation of the ritual practices. There is also considerable evidence for the dance culture or the diversity of artistic expression in arts and crafts.

Novelty. The position and role of the festival movement in the system of cultural and leisure activities of modern Ukraine are identified. Some comparative characteristics of the festivals organized in other regions of Ukraine and their differences are systematized and summarized.

The practical significance. The findings can be applied in new developments in the field of culture. The paper may be of a particular interest to the specialists in training the organizers of cultural events.

Key words: *festival movement, regional cultural practices, cultural policy, the value system of participants.*

Надійшла до редколегії 15.01.2016 р.